

יתכן שיסוד השיעור הוא כנ"ל חשבון חז"ל, שמצאו כמות זו במקום שיש בו אע"א ברום ג"א, וכדמשמע בלשונם: "ושיערו חכמים", וכ"כ להלכה באחרונים<sup>169</sup>.

**כח. במדות ימינו:** מ' סאה הם נפח 5760 ביצים, (סאה נפחה 144 ביצים). לכן לשיטת הרא"ח נאה הסובר שנפח ביצה: 57.6 סמ"ק שיעור מקוה: 331.8 ליטר<sup>170</sup>, אולם הביא דנהגו בכל ישראל לעשות מקוה גדולה יותר מהשיעור המצומצם הנ"ל, כפל כפלים, כיון שהדבר נוגע לאיסורי כרת וטהרת בנ"י.

לכן כתב דיש להחמיר ולשער את אמות המקוה (אע"א ברום ג"א) בהתאם לשיעור הגדול ביותר שנזכר בפוסקים לשיעור אמה שוחקת – 68.5 ס"מ, וכך שמקוה זו תכיל 964.2 ליטר<sup>171</sup>, אלא שנתפשט המנהג לשער את אמות המקוה ב־61 ס"מ שהם 725 ליטר<sup>172</sup>, ומ"מ אין לפחות מ־454.2 ליטר<sup>173</sup>. וראה במילואים.

**לשיטת חזו"א הסובר שנפח ביצה לחומרא:** 100 סמ"ק, שיעור מקוה: 576 ליטר, ולמעשה כתב הגר"י קנייבסקי דלכתחילה ראוי שלא לפחות מ־750 ליטר, ולכל הפחות ראוי שיהיה במקוה 648 ליטר<sup>174</sup>.

169. פרמ"ג או"ח סי' קנ"ט במשב"צ ס"ק י"ח, שו"ת מהר"ם שיק יור"ד סי' ק"צ, שו"ת מהרש"ם ח"ג סי' שד"ם, חזו"א מקואות תנינא סי' ט' (יור"ד סי' קל"ו) ס"ק ב', וסיים "ולא נסתפק בזה אדם מעולם". ובליקוטים סי' ב' (יור"ד סי' קמ"א) ס"ק ה' כתב שאין לעשות שום סניף מדברי הב"ח.

170. ספר שיעורי תורה עמ' רנ"ט.

171. ספר שיעור מקוה עמ' קנ"ד. ועיי"ש בעמ' מ"ב שאמה זו היא שיטת הערוך בשם הירושלמי שהאגודל 2.8 ס"מ, והאמה 67.2 א"ב אמה שוחקת 68.6 ס"מ (ושם כתב 68.5), ובמשקל המים כתב 921.6, והוא טעות.

172. שם בספר שיעור מקוה, וחשבון זה הוא לפי השיטה דאצבע = צאל = 2.54 ס"מ (עיי"ש עמ' ק"ב) א"כ באמה שוחקת היא 62.3 ס"מ.

173. שם בספר שיעור מקוה, לפי חשבון אמה 53.3 ס"מ שהוא שיעור מינימום לענין מקוה.

174. ספר שיעורין ש"ת בשיעורי המצוות אות ט'. ונראה שכתב כן לפי חשבון 2.5 ס"מ לאצבע שלפ"ז אמה היא 60 ס"מ. ומעוקב ג' אמות הן 648 ליטר.

ואפשר שלא הוסיף חצי אצבע לאמה משום אמות שוחקות וכמו שכתב בשו"ע יור"ד סי' ר"א סעיף א', משום הסברא שכתב שם בספרו סי' ג' סוף אות י"ג שכאן לא שייך להוסיף עודף כיון שכאן לא אמורה האמה בתורת שיעור עצמי אלא בתורת מציאות שזהו מציאות של כל גופו עולה בהן, ומגמ' ערובין מוכח שגובה האדם ג"א עצבות, עיי"ש. שוב ראיתי דמדה זו כתב החזו"א בקוה"ש אות י"ב וכתב ולא הוספנו חצי אצבע כיון שהוספנו 2 ס"מ על האמה.